

Ermənistan vətəndaşlarının məhkəməsində təqsirləndirilən şəxslərə son söz verilib

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası dekabrın 11-də davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Məhkəmə iclasında tərəflərə repika hüququndan istifadə etmək imkanı yaradılıb.

Baş prokurorun böyük köməkçisi Vüsal Əliyev repikasında əvvəlcə təqsirləndirilən şəxslərin cinayətkar birlikdə rollarının mübahisələndirilməsinə dair hissə barədə danışıb.

Xatırladı ki, müdafiə tərəfinin fikrincə, cinayətkar birlik dünya tərəübəsinə əsasən, kriminal cinayətlərin törədilməsi üçün yaradılır.

Dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorun sözlərinə görə, məhkəmə iclasında tədqiq edilmiş sübutlarla da təsdiqlənib ki, Birinci Qarabağ müharibəsi başlanmazdan bir neçə il əvvəl qeyd edilən cinayətkar dəstələr Ermənistan tərəfindən formalaşdırılmağa başlanmışdı: "Doğrudur, tədqiq edilmiş sübutlarla müəyyən edildi ki, həmin dəstələr həqiqətən də Ermənistan rəhbərliyi tərəfindən dəstəklənib və silahlandırılıb. Lakin sonradan biz gördük ki, həmin silahlı dəstələrin rəhbərləri və üzvləri Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində yaradılmış qondarma qurumda və Ermənistanda mühüm siyasi və hərbi postlar tutdular. Yəni həmin dəstələr təsadüfi, özbaşına birliklər deyildi və sonradan da Azərbaycan ərazilərini işğal edən cinayətkar ordunun tərkib hissələrinə çevrildilər.

Təqsirləndirilən şəxslərə gəldikdə, onlardan məsələn, David Manukyan Şuşa batalyonunun üzvü, Davit İşxanyan "28-ci Martıni" batalyonunun komandiri olub. Hansı ki, bu və digər batalyonlar məhz qeyd edilən qanunsuz dəstələrin adının dəyişmiş, daha müştəşkil və hərbiləşdirilmiş forması olub".

Dövlət ittihamını müdafiə edən prokuror bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğalı danılmaz həqiqət olmaqla məhkəmə iclasında təqdim edilmiş çoxsaylı sübutlar təsdiq edilsə də, bu fakt onun formalaşdırdığı cinayətkar birliyin əsas fiqurlarından olan hazırkı təqsirləndirilən şəxslərin məsuliyyətini azaltmır, onları məsuliyyətdən azad etmir.

"Çünki qeyd edilən çoxsaylı cinayətlər məhz Ermənistanın hərbi və siyasi rəhbərliyinin təşkilatçılığı və dəstəyi ilə törədilsə də, hazırkı təqsirləndirilən şəxslərin müxtəlif vaxtlarda qoşulduğu cinayətkar birliyin də iştirakı ilə törədilib. Müəyyən vaxtlarda isə hazırda ittiham edilən şəxslərin bir qismi formal olaraq da Ermənistan dövlətinin hərbi və ya siyasi rəhbərliyində yer tutublar. Yəni bu mənada, işğalın təşkilatçılığı, həyata keçirilməsi və saxlanması kontekstində Ermənistan dövləti və qondarma qurum vahid orqanizm kimi fəaliyyət göstərib", - deyər dövlət ittihamçısı əlavə edib.

O, daha sonra bildirib: "Məhkəmə istintaqında tədqiq olunan Davit İşxanyanın döyüş yolundan bəhs edən videomaterialdan görünür ki, Şuşaya hücum zamanı ona verilən tapşırıq köməyə gələn Azərbaycan Ordusunun qarşısını almaq idi. Yəni o özü bilavasitə Şuşaya hücumda fiziki iştirak etməsə də, hərəkətləri ilə həmin hücumla zəmin yaradıb, yaxud hücumun qarşısının alınması ilə bağlı tədbirlərə imkan vermiş. Bu, tipik cinayətkar birliyin xüsusiyyətidir. Ey-

nilə Kəlbəcərdə hansısa kəndin işğalında iştirak edən, yolun bağlanması üçün post quran David Manukyan, Ağdamın kəndlərində qurulan postlarda əlində silah duran Melikset Paşayan, Qubadlı, Zəngilan və Ağdam rayonlarının işğalı zamanı artilleriya dəstəyi göstərmiş Lyova Mnatsakanyan, Ağdərə, Kəlbəcər və Tərtər rayonlarının işğalı zamanı, eləcə də Xocalının işğalında iştirak etmiş Madat Babayan və digərləri müvafiq olaraq ərazilərin işğalında təqsirlidirlər".

Dövlət ittihamçısı vurğulayıb ki, bütün hüquqi gerçəkliklərə bələd olmalarına baxmayaraq, hazırkı təqsirləndirilən şəxslər cinayətkar birliyin qeyd edilən vahid məqsədlərinə (Azərbaycanın vaxtilə işğal edilmiş ərazilərinin Ermənistanla birləşdirilməsinə - red.) çatmaq uğrunda öz üzərlərinə götürdükləri "funksiyalarını" icra ediblər.

V.Əliyev çıxışının davamında Arkadi Qukasyanın müdafiəçisinin çıxışı ilə bağlı da ittiham tərəfinin mövqeyini bildirib: "Arkadi Qukasyanın müdafiəçisinin qeyd etdiyi kimi, onun jurnalist olması avtomatik şəkildə cinayətkar olması demək deyil, onun jurnalist fəaliyyəti siyasi trampilin olmayıb. O, məhz cinayətkar birliyin qeyd edilən məqsədlərinə çatmaq üçün üzərinə düşən "funksiyaları" icra etməklə cinayətkar birliyin digər üzvləri tərəfindən digər zorakı cinayətlərin törədilməsini asanlaşdırdığına görə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə cinayət əməlini törətdiyinə və sair əməllərinə görə məsuliyyətə cəlb edilib".

V.Əliyev daha sonra deyib: "Davit Allahverdiyən, David Babayan və digər təqsirləndirilən şəxslərin Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə yaşlarının az olması ilə bağlı və sair fikirlər səsləndirilsə də, nəzərə alınmalıdır ki, qeyd olunan dövrə dair həmin şəxslərə ittiham elan edilməyib".

Zərərçəkmiş şəxslərin nümayəndəsi Şaiq Hüseynov çıxışında deyib ki, müdafiəçilərin mütləq əksəriyyətinin müdafiə nitqi formal mülahizələrə əsaslanıb: "Təkcə təkzibedilməz bir faktı qeyd etmək yetərlidir ki, iş üzrə təqsirləndirilən şəxslərin istisnasız olaraq hamısı türk-silah edilməklə saxlanıldığı zaman ya onların üzərində, ya da yaşayış yerində aparılmış axtarış zamanı müxtəlif növ si-

lah və döyüş sursatı aşkar edilərək götürülüb".

Vəkil bildirib ki, həm ibtidai, həm də məhkəmə istintaqı zamanı təqsirləndirilən şəxslərin, demək olar, hamısının törətdikləri əməldən səmimi peşmanlıq hissi keçirmədiyini nümayiş etdirmələri də nəzərə alınmalıdır.

Ş.Hüseynov dövlət ittihamçıların təklifi nəzərə alınmaqla, təqsirləndirilən şəxslərin barəsində ittiham hökmünün çıxarılmasını məhkəmədən xahiş edib.

Zərərçəkmişlərin digər nümayəndələri Aydın Hacıyev çıxışında təqsirləndirilən şəxslərə ədalətli cəza verilməsini məhkəmədən xahiş edib: "Təqsirləndirilən şəxslərə ədalətli cəza təyin etməklə, eyni zamanda zərərçəkmiş şəxslərin hüquqları qismən də olsa bərpa edilmiş olar. Çünki onların konstitusion hüquqları, yaşamaq hüququ, təhlükəsizlik hüququ, mülkiyyət hüququ, mənzil hüququ, təhlükəsiz yaşamaq hüququ kimi hüquqları Ermənistan silahlı qüvvələrinin və təqsirləndirilən şəxslərin birbaşa fəaliyyətinin nəticəsi olaraq pozulub".

Zərərçəkmişlərin digər nümayəndəsi Rauf Abdullayev çıxışında təqsirləndirilən şəxslərin layiqli cəzaya məhkum olunmalarını məhkəmədən xahiş edib.

Daha sonra repika hüququndan istifadə etmək üçün söz müdafiə tərəfinə verilib.

Təqsirləndirilən şəxs Vasili Beqlaryanın müdafiəçisi Vüqar Heydərov beynəlxalq məhkəmə qərarlarına istinad edərək deyib ki, əgər şəxsin istintaqda verdiyi ifadə ilə məhkəmə istintaqı zamanı verdiyi ifadə arasında ziddiyyət varsa, məhkəmə istintaqı zamanı verdiyi ifadə üstün götürülməlidir: "İbtidai istintaq zamanı verilmiş ifadə müstəntiq tərəfindən sübut toplama prosesidir. Ona görə də məhkəmə istintaqı üstün götürülməlidir".

O, müşavirə otağında qərar qəbul edərkən müdafiə etdiyi şəxsin məhkəmə istintaqı zamanı verdiyi ifadəsini əsas götürməyi məhkəmədən xahiş edib.

Təqsirləndirilən Vasili Beqlaryanın müdafiəçisi Əzizaga Qafarov bildirib ki, ittiham tərəfi iştirakçılıqla bağlı halları düzgün qiymətləndirməyib, tövsif düzgün edilməyib.

Təqsirləndirilən Arkadi Qukasyanın müdafiəçisi Pərvanə Qasımova məhkəmənin qanunçuluq, ədalət prinsiplərini əsas tutacağına inandığını deyib. O, A.Qukasyan barəsində bəraət hökmünün çıxarılmasını məhkəmədən xahiş edib.

Təqsirləndirilən David Manukyanın müdafiəçisi Dmitriy Zinçenko müdafiə etdiyi şəxsin vaxtilə hərbi qulluqçu olduğunu, ömrləri icra etdiyini deyib. O, D.Manukyan barəsində bəraət hökmünün çıxarılmasını məhkəmədən xahiş edib.

Təqsirləndirilən şəxs Davit İşxanyanın müdafiəçisi Aqşin Məmmədli, təqsirləndirilən şəxs Arayik Harutyunyanın müdafiəçisi Anar Məmmədov, təqsirləndirilən şəxs Bako Sahakyanın müdafiəçisi Nigar Mirbabayeva da replikalarında ittiham tərəfinin replikaları ilə bağlı öz arqumentlərini səsləndiriblər.

Replikalar qurtardıqdan sonra təqsirləndirilən şəxslərə son söz verilib.

Sədrlik edən Z.Ağayev bildirib ki, təqsirləndirilən şəxs son sözünü söy-

ləyərkən onlara suallar verilməsinə yol verilmir.

Təqsirləndirilən Levon Balayan çıxışında təqsirli olmadığını deyib və əlavə edib: "Mənim üstümdə silah olub, amma adamlara atəş açmamışam, atəşlər havaya açılıb".

Təqsirləndirilən şəxs Madat Babayan adam öldürmədiyini, təkcə havaya atəş açdığını bildirib.

Təqsirləndirilən şəxs Qarik Martirosyan özünü təqsirli hesab etmədiyini bildirib.

Təqsirləndirilən Melikset Paşayan qeyd edib ki, əvvəllər də dediyi kimi, Ağdamın kəndlərində olub, lakin orada döyüş əməliyyatlarında iştirak etməyib. Əlavə edib ki, 2023-cü ildə üç ay postda olub.

Təqsirləndirilən Davit Allahverdiyən heç bir cinayət törətmədiyini, qanunlara tabe olduğunu söyləyib.

Təqsirləndirilən şəxs Qurgen Stepanyan özünü təqsirli hesab etmədiyini bildirib.

Təqsirləndirilən Erik Qazaryan 2021-2023-cü illərdə Ermənistan silahlı qüvvələrinin əsgəri olduğunu, xidmət dövründə hərbi xidmət borcunu yerinə yetirdiyini, ona qarşı irəli sürülmüş ittihamlarla bağlı özünü təqsirli bilmədiyini deyib.

Təqsirləndirilən Vasili Beqlaryan heç bir cinayət törətmədiyini, cinayətkar qrupun üzvü olmadığını, özünü təqsirli hesab etmədiyini söyləyib.

Təqsirləndirilən David Manukyan çıxışında ittiham tərəfinin bildirdikləri ilə bağlı özünün əks arqumentlərini səsləndirib.

Məhkəmədə fasilə elan olunduğundan, onun son söz çıxışı növbəti məhkəmə iclasında davam etdiriləcək.

Məhkəmə prosesi dekabrın 19-da davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi və iştirakı, şifahi yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəçiliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Kəçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel

Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Muşeqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolayı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilir.

Həmin şəxslər, yəni Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikov, Beqlaryan Vasili İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyən Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhv etmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanlara zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrum etmə), 113 (işgəncə), 114 (muzdluluq), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münaqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdirmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyaya quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittiham olunurlar.